

C. 07 sept. 1944 - 15 dec. 1945

Donderdag 07 sept. '44 nam de Amerikaanse '2nd Armoured Division Hell on Wheels' Sint-Truiden in na een schermutseling ter hoogte van Staaien op de Tiensesteenweg. Er was nog steeds afweergeschut aanwezig in de omgeving van het vliegveld.

Het dorp Brustem werd op vrijdag 08 sept. bevrijd door de Amerikaanse 2e Pantserdivisie. Ze namen ook bezit van de militair vliegbasis en Saffraanberg. Na een eerste zuiveringsactie door het Geheim Leger werden er nog enkele Duitse officieren en soldaten gevonden. Ook een verwaarloosde waakhond 'Wolf' had men achter gelaten. Hij leefde nog 12 jaar.

De Amerikanen herstelden de installaties van het vliegveld. Hiervoor arriveerden op 15 sept. leden van het 834e 'Engineer Aviation Battalion' (EAB). Er werden enkele afgedankte Ju-88's en Bf-110's in een dertigtal hangars, beschilderd en aangepast om op boerderijen en huizenblokken te lijken, gevonden. Eén startbaan was nog bruikbaar. De controletoren stond bovenop een gebouw met twee ondergrondse verdiepingen. In drie dagen werd een startbaan en de infrastructuur gebruiksklaar gemaakt met behulp van 'landingsgrounds'.

Pas op 29 sept. onderzochten de Amerikaanse militairen de Cadetenschool van Saffraanberg. Het gebouw was door de Duitsers degelijk verwoest achtergelaten: geen watervoorziening meer; de centrale verwarming grotendeels afgebroken; douches, toiletten en ligbaden moesten hersteld worden. De kazerne bood plaats aan 785 soldaten, 40 onderofficieren en 71 officieren. Er werden 3 squadrons (506e, 507e en 508e) gestationeerd, die behoorden tot de 404e *Fighter Group* van het 9e leger (9 USAAF) en uitgerust waren met snelle en zwaarbewapende Republic Thunderbolt. Deze *Fighter Group* gold als één der beste jagereenheden van de Amerikaanse luchtmacht. Zij waren het die grondsteun verleenden aan de omsingelde Amerikaanse troepen in Bastenaken; die aanvallen deden op de brug van Remagen; die raids ondernamen tegen Duitse steden en industriegebieden. Het vliegveld werd ook een eerste landingszone voor zwaar beschadigde geallieerde bommenwerpers, die uit Duitsland weerkeerden en met veel moeite hun toestel aan de grond konden zetten. De officieren bewoonden het afgelegen kasteel van Nonnen-Mielen, terwijl het overige personeel in Bevingen verbleef. De soldaten lagen in tenten in de boomgaarden, anderen in barakken en huizen langs de Luikersteenweg. De piloten landden op 01 okt. op het vliegveld en voerden op 2 okt. reeds opdrachten uit.

Geniesoldaten of engineers en luchtafweereenheden werden in oktober 1944 rond de vliegbasis gehuisvest. Een luchtfoto genomen op 07 okt., toen de Amerikanen het vliegveld reeds in handen hadden, bewijst dat er veel bommen nooit ontploft waren (witte stippen) en nog onder de grond lagen.

Er werd ook onmiddellijk aan sociale activiteiten gedacht. De 404e

Fighter Group organiseerde reeds op zaterdag 07 okt. 'Saturday night parties' in de officierenmess te Bevingen. Hierop werden de plaatselijke schoonheden uitgenodigd. De lagere rangen gaven elke vrij- en zaterdag een dansavond in cinema Palace te St-Truiden. Zaterdag 25 nov. had op Saffraanberg een eerste dansfeest in de 'Officiers'Club' plaats.

De maatregelen in verband met verduistering en beperking van nachtelijke activiteiten bleven van kracht. Herbergen moesten om 21.00u sluiten. Tussen 21.30u en 05.00u mocht zich niemand op de openbare weg bevinden zonder machtiging.

Tussen 30 sept. en 08 okt. arriveerden de 48e *Fighter Group* van het 9e Leger. Ze kwamen van Cambrai en reisden langs de weg of per C-47 transportvliegtuig. Hun officieren vestigden zich op Saffraanberg en noemden het immense gebouw 'War College' of 'Le Château'. De soldaten verbleven in piramidetenten op het vlieg-veld. Toen werd er ook een wachtdienst ingesteld en belast met het bewaken van de brandstofvoorraden langs de Borgwormseweg en bij het tramstation van Aalst.

Het 48e FG vloog met P-47D Thunderbolts, éénmotorige jagers, die op 04 oktober landden en de groep behoorde tot de 70e *Fighter Wing* van IX Tactical Air Command. De drie squadrons waren: 492e, 493e en 494e. Zij bezaten 160 Thunderbolts te Brustem. Hierdoor werd het vliegveld verdeeld in twee helften: de kant van de Lui-kersteenweg voor de 404e FG en de zijde langs Bevingen voor de 48e FG. Op de basis waren ook steeds enkele C-47 transportvliegtuigen van een 'Air Evacuation'-eenheid aanwezig om gewonde frontsoldaten naar Engeland te brengen. Op geregelde tijdstippen stationeerden er ook P-61 nachtjagers en F-5 fotoverkenningsvliegtuigen.

Op 09 okt. kwam het 816e *Engineer Aviation Battalion* (EAB) voor het onderhoud en de verdere uitbouw van de basis, die 'A-92 St-Trond' ging heten.

Op 11 okt.'44 maakte de opperbevelhebber van de 12e Legergroep Lieutenant-General Omar Bradley een tussenstop te Brustem met een C-47 transportvliegtuig. Hij pikte er Generaal George C. Mars-hall, chef van het Amerikaanse landleger, op. Samen vlogen ze naar Parijs.

De vliegende bom V-1 (01), een door een straalmotor aangedreven onbemand vliegend vaartuig en de V-2 (02), een door vloeibare brandstof aangedreven raket, passeerden met hun ketsend geronk en spuwende vuurstraal boven het dorp en dit vanaf zondag 22 okt. 1944 rond de middag. Ze vlogen richting Antwerpen of Brussel. Telkens er een V-1 of V-2 in het luchtruim kwam, was er luchtalarm. Wanneer ze overvlogen trilden de vensters en zochten de inwoners een veilige schuilplaats. Op 03 nov. werd een V-1 afgeschoten door piloot Captain Charles Lutman van het 507e. Op 04 nov. schoot de luchtafweer van Brustem een andere V-1 neer, die ontplofte. Op 11 nov. was er een massale lancering en zouden er boven het dorp tientallen V-1-toestellen waargenomen zijn. Op 27 dec.'44 viel een V-1 in de Tramstraat te St-Truiden: een jonge vrouw bleef dood. Op 07 jan.'45 doodde een V-1 een moeder met haar kindje in de Middenlaan te St-Truiden. Op 26 nov. deden twee B-17-toestellen een noodlanding. Op 12 dec. maakte een B-47 van het 582e squadron een

crashlanding.

Na de bevrijding in september 1944 vielen er nog Brustemse slachtoffers. De 34-jarige Maurice Janssen (03) overleed op 18 nov.'44 na een ontploffing op het vliegveld. Te Luik stierf bij een Duits luchtbombardement op 20 dec., de 61-jarige Maria-Hubertine Schoofs, afkomstig van Brustem (04). Ze werd in Brustem begraven. Op allerheiligendag 1944 was er op het geallieerd kerkhof een dodenhulde van de weerstanders.

Op nieuwjaarsdag 1945 om 06.00u vielen een 900 Duitse jagers na het code-woord '*Varus-Teutonicus*' in een laatste inspanning 17 geallieerde vliegvelden in Nederland, Frankrijk en België aan. Bij deze actie '*Bodenplatte*' genaamd, werden 150 geallieerde tegen 300 Duitse toestellen uitgeschakeld. In Brustem waren Duitse aanvallers van het '*Jaggeschwader 2*', het fameuse JG2 Richthofen onder leiding van Oblt. Kurt Bühligen met acht Focke Wolf-190 F8-toestellen, en het '*Schlachtgeschwader 4*', onder leiding van Oblt. Alfred Druchel met hun Bf-109's. Ze werden voortijdig opgemerkt door geallieerde vliegtuigen en hierdoor leden ze zware verliezen (05). Toen het luchtafweergeschut in actie kwam maakte Gefreiter Walter Wagener een noodlanding op de piste met zijn toestel Fw. 190A-8/R2, van 5./JG4, rompcijfer Weisse 11 (06). Hij werd gevangengenomen en de Amerikaanse soldaten schilderden zijn vliegtuig volledig rood. Een andere Bf-110 werd afgeschoten en stortte neer tussen Wilderen en Duras. De piloot kwam met zijn valschermscherm neer. Een Bf-109 crashte aan de rand van de landingsbaan. Een Bf-109 werd te Ulbeek neergehaald. Het Richthofer Geschwader (JG2) telde 37 slachtoffers van wie er 9 nog steeds vermist zijn. Van het 404e FG. was er één Thunderbolt vernield en negen beschadigd. Het 48e FG. telde twee vernielde toestellen en 14 die licht toegetakeld waren.

Wegens het vallen van ongewone hoeveelheden sneeuw in januari 1945 en de ellende van de dooi in februari werden de werkzaamheden vertraagd en konden beide '*Battalions*' pas midden maart 1945 naar Duitsland vertrekken. Het 48e verhuisde op 21 maart naar Kelz (D). Begin april vertrok het 404e FG. naar de basis Fritzlar nabij Kassel. Op 27 september 1996 werd een gedenkplaat onthuld aan het toenmalig museum te Bevingen, als herinnering aan hun maandenlang verblijf op de vliegbasis.

Amerikaanse soldaten lieten hun ondergoed wassen bij Brustemse gezinnen in ruil voor koffie, koeken en chocolade. Cafés langs de Luikersteenweg en in St-Truiden deden goede zaken. Een dollar was toen 44 Belgische franken waard.

Op 14 febr.'45 was er weer een noodlanding van een B-17 en op 18 en 28 maart maakten een P-51 van *Bomber Group* 339 en een B-17 van *Bomber Group* 100 geslaagde noodlandingen.

Op 26 maart 1945 landden de Thunderbolts van het 493e FG. Op 01 april kwam een groepje officieren van de 386e *Bomber Group* van het 8e Leger naar Brustem op verkenning. Tussen 05 en 09 april was de hele eenheid met zowat 250 manschappen (552e, 553e, 554e en 555e) ter plaatse. Hun 45 A-26 Invaders (07) kregen een plaats op het vliegveld. De officieren vestigden zich te Bevingen. De onderofficieren kregen logies op Saffraanberg. Op 11 april voerden ze reeds een bombardement uit op een munitie-depot bij Naumburg.

In april volgden nog 20 gevechtsoopdrachten, o.a. bombardementen te Ulm en Wittenberg. Hun laatste opdracht was een tocht op 03 mei 1945 naar Pilsen in Tsjechië. Tijdens deze beslissende fase van de bevrijdingsstrijd sneuvelden nog verschillende bemanningsleden. Op 09 mei '45 even na middernacht gaf Duitsland zich over. Het 386e BG vertrok op 15 juli naar het veroverd gebied.

Vanaf 20 of 27 juli tot half december 1945 kwam de 305e *Bomber Group* (364e, 365e, 366e en 422e) met Boeing B-17 Flying Fortress op de luchtbasis Brustem. De manschappen logeerden op Saffraanberg, de officieren in Bevingen. Eigenaardig genoeg waren het juist deze eenheden die in de voorafgaande maanden de basis hadden gebombardeerd, waarbij ook Brustemse burgerslachtoffers waren gevallen.

Op 13 juli 1945, dus na het einde van de vijandelijkheden, bevond de 35-jarige Louis Spelmans, (08) zich in het bos te Brustem. Plotseling ontplofte een achtergebleven granaat en kwetste hem dodelijk.

In 1994, 50 jaar later, kwamen 14 veteranen van deze 386e *Bomber Group* op bezoek. Ze onthulden twee herinneringsplaketten aan de ingang van het museum te Bevingen. In het Engels en het Nederlands staat daarop een hulde: '*Aan de dappere mannen die het ultieme offer brachten en aan kameraden die vielen in de gevechtsoperaties van het A.A.F. Station A92 op de Luchtmacht-basis Brustem tijdens de laatste maanden van de wereldoorlog*'